

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ιερισσός Χαλκιδικής, ΤΚ 63075
antigoldgr.org, mailbox@antigoldgr.org

Ελληνικό Δημόσιο vs Ελληνικός Χρυσός: Το παιχνίδι είναι η Διαιτησία

Ανάλυση των διαφορών μεταξύ των δύο μερών και των πιθανών εξελίξεων

6 Νοεμβρίου 2017

Πριν από λίγες μέρες ξεκίνησε και επίσημα η Διαιτησία μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Ελληνικός Χρυσός (Eldorado Gold) [1], μετά και τη συγκρότηση του διαιτητικού δικαστηρίου με τον πρώην πρόεδρο του ΣτΕ κ. Κων. Μενουδάκο στη θέση του επιδιαιτητή. Σύμφωνα με το άρθρο 7 της Σύμβασης και τον Υπουργό κ Σταθάκη, η διάρκεια της διαδικασίας δεν θα είναι μεγαλύτερη του τριμήνου ή το πολύ του εξαμήνου. Ας σημειωθεί όμως ότι η εμπειρία δείχνει, και έγκυροι νομικοί κύκλοι το επισημαίνουν, πως η διαδικασία μιας Διαιτησίας σπάνια ολοκληρώνεται σε λιγότερο από δυο χρόνια, εκτός από κάποιες περιπτώσεις όπου η απόφαση είναι προσυμφωνημένη μεταξύ των δύο μερών, όταν δηλαδή η Διαιτησία δεν είναι παρά ένα παιχνίδι για τα μάτια του κόσμου.

Στο κείμενο που ακολουθεί θα διερευνήσουμε **τη σκοπιμότητα και τη νομιμότητα** της συγκεκριμένης προσφυγής στη Διαιτησία και θα δείξουμε ότι αυτή ούτε απαραίτητη ήταν αλλά και το όποιο αποτέλεσμά της δεν πρόκειται να εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον. Αντίθετα, αναλύοντας τα δεδομένα προκύπτει καθαρά πως **η παραπομπή σε Διαιτησία επί του συγκεκριμένου όπως καθορίστηκε θέματος έγινε για να εξυπηρετηθεί αποκλειστικά και μόνο η Ελληνικός Χρυσός.**

Στις 19-9-2017 ο κ. Σταθάκης δήλωσε στον FM 104,9 ότι:

"Η διαδικασία της διαιτησίας ήταν επιβεβλημένη επιλογή καθώς αφορά την καρδιά της Επένδυσης που είναι η δημιουργία Μεταλλουργίας στην Ελλάδα. Επιλέξαμε τη Διαιτησία προκειμένου να δώσει μόνιμη λύση. Το Επενδυτικό Σχέδιο, έτσι όπως έχει εγκριθεί από τις προηγούμενες Κυβερνήσεις, από την αρχή έχει τρία κομμάτια. Τις Σκουριές, την Ολυμπιάδα και τη Μεταλλουργία η οποία οφείλει να παράξει καθαρά μέταλλα. Αυτό το τρίτο κομμάτι δεν έχει αδειοδοτηθεί και θεωρούμε ότι αν δεν επιλυθεί αυτό που είναι κεντρικό σημείο, οι όροι της Σύμβασης τηρούνται πλημμελώς. Αυτό είναι το διακύβευμα...

Η πρόταση της Εταιρείας ήταν να επιλυθεί το θέμα μέσα από άτυπο τεχνικό διάλογο. Αντιπροτείναμε τη Διαιτησία. Καλούμε την αξιωματική αντιπολίτευση να μας πει τι να κάνουμε στο συγκεκριμένο θέμα καθώς οποιαδήποτε Κυβέρνηση την ίδια Σύμβαση πρέπει να εφαρμόσει".

Ο Υπουργός επιβεβαιώνει με το παραπάνω ότι το Επενδυτικό Σχέδιο συγκροτείται από τρία αδιαίρετα κομμάτια, το τρίτο από τα οποία, που κατά τον ίδιο είναι **"η καρδιά της Σύμβασης"** και το **σημαντικότερο μέρος της επένδυσης**, η Μεταλλουργία δηλαδή, δεν έχει αδειοδοτηθεί -και αυτό είναι το αντικείμενο της Διαιτησίας. Η φράση του στην παραπάνω ανακοίνωση: *"το Επενδυτικό Σχέδιο, έτσι όπως έχει εγκριθεί"* εμπεριέχει μια σημαντική ανακρίβεια: κατά τη Σύμβαση και την απόφαση 223/2016 του ΣτΕ, το Επενδυτικό Σχέδιο δεν μπορεί να εγκριθεί αν δεν εγκριθεί προηγουμένως η Τεχνική Μελέτη της Μεταλλουργίας.

Ιστορικό

Για τη σωστή εκτίμηση του αντικειμένου της Διαιτησίας αλλά και του τι διακυβεύεται με αυτήν, είναι χρήσιμη μια πολύ σύντομη ανασκόπηση της εξέλιξης που οδήγησε στη συγκεκριμένη μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Ελληνικός Χρυσός διαφορά.

Στις 5-7-2016 και σε συμμόρφωση προς την απόφαση 3191/2015 του ΣτΕ, η καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου επέστρεψε στην Ελληνικός Χρυσός το Προσάρτημα / Τεχνική Μελέτη της μονάδας μεταλλουργίας χαλκού-χρυσού στο οποίο εντόπισε πλήθος από **ελλείψεις, ανακρίβειες και ανακολουθίες** [2]. Κατόπιν τούτου, και για πρώτη φορά στο ιστορικό των διαφορών της με το Δημόσιο, η εταιρεία δεν προσέφυγε στο ΣτΕ κατά αυτής της απόφασης αλλά υπέβαλε **Αίτηση Θεραπείας**, επιμένοντας στην πληρότητα της υποβληθείσας μελέτης και χωρίς να προσθέσει κανένα νέο στοιχείο. Το γεγονός δείχνει ότι η εταιρεία δεν περίμενε καθόλου μια απορριπτική έκβαση για τη μελέτη της μετά την έκδοση της 3191/2015 απόφασης του

ΣτΕ που από την ίδια (και πολλούς άλλους) θεωρήθηκε ότι την δικαίωνε και στο θέμα της Μεταλλουργίας. Η προφανής ερμηνεία της κίνησης αυτής (υποβολή Αίτησης Θεραπείας αντί προσφυγής στο ΣτΕ) είναι ότι η εταιρεία είχε επίγνωση πως το πιθανότερο αποτέλεσμα μιας απ' ευθείας προσφυγής της στο ΣτΕ θα ήταν αρνητικό για αυτήν. Η υποβληθείσα από την εταιρεία Αίτηση Θεραπείας εξετάστηκε ενδελεχώς από τις αρμόδιες τεχνικές και νομικές υπηρεσίες του ΥΠΕΝ οι οποίες στις 2-11-2016 την απέρριψαν, αιτιολογώντας λεπτομερώς την απόφασή τους αυτή [3].

Η απόρριψη της Αίτησης Θεραπείας ουσιαστικά σημαίνει **απόρριψη της τεχνικής λύσης Μεταλλουργίας η οποία είχε αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά και μάλιστα χωρίς να προβλεφθεί εναλλακτική τεχνολογία**. Τεκμηριώνεται δε στο σκεπτικό της παραπάνω απορριπτικής απόφασης και με πλήρη αιτιολόγηση η **παραβίαση του άρθρου 3.2 της Σύμβασης**. Τεκμηριώνεται συγκεκριμένα η απραξία/άρνηση της εταιρείας να παράσχει τις απαιτηθείσες από τη Διοίκηση εγγυήσεις που θα επιβεβαίωναν την άνευ λειτουργικών προβλημάτων και ασφαλή περιβαλλοντικά εφαρμοσιμότητα της μεθόδου (ακαριαία τήξη) που προτάθηκε από την εταιρεία για την παραγωγή καθαρών μετάλλων, με ό,τι αυτό νομικά συνεπάγεται. Που δεν είναι άλλο από την **υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου για καταγγελία της συνολικής Σύμβασης**, δεδομένου ότι η Μεταλλουργία θεωρήθηκε από αυτό ότι συνιστά τον πυρήνα και το ουκ άνευ για τη σχετική Σύμβαση.

Μετά την απόρριψη της Αίτησης Θεραπείας και για να προλάβει η εταιρεία τη λήξη της ανατρεπτικής προθεσμίας των δύο μηνών που θα καθιστούσαν τις από 5-7-2016 & 2-11-2016 αποφάσεις του ΥΠΕΝ (αποφάσεις Σκουρλέτη) οριστικές και αμετάκλητες με τις προαναφερθείσες αναπότρεπτες συνέπειες, προσφεύγει κατά της τελευταίας στο ΣτΕ. Με δεδομένες όμως τις ελάχιστες πιθανότητες δικαίωσής της από το ΣτΕ επί του συγκεκριμένου, αυστηρά τεχνικού θέματος, η προσφυγή αυτή της εταιρείας, που εκκρεμεί ήδη δέκα μήνες εκεί, χωρίς να έχει προσδιοριστεί ούτε ο χρόνος εκδίκασής της, δεν ήταν παρά μια **πράξη απελπισίας** από μέρους της, ώστε να κερδίσει χρόνο προς αναζήτηση κάποιας παράτυπης οδού απόδρασης από την δεινή θέση ρουά-ματ στην οποία είχε στριμωχτεί (μιας, αν ήταν δυνατό, "λανθάνουσας της προσοχής" βολικής μετακίνησης στα πιόνια).

Τα γεγονότα έκτοτε έδειξαν πως οι μέθοδοι που δοκιμάστηκαν προς τούτο από την εταιρεία ήταν οι **ευθείες από μέρους της δια τελεσιγράφων απειλές** (αναστολή εργασιών, απολύσεις εργαζομένων, ψιθυρίσματα για απαίτηση αποζημιώσεων κ.α.) και οι, παράλληλα με αυτά διενεργούμενες, συζητήσεις μεταξύ κορυφαίων παραγόντων της εταιρείας και ΥΠΕΝ πίσω από κλειστές πόρτες. Αποτέλεσμα του

τελευταίου αυτού «διαλόγου» θεωρούμε πως είναι η επιλογή προσφυγής στη Διαιτητική Διαδικασία.

Ακατανόητες(;) ενέργειες από πλευράς ΥΠΕΝ και κάποιες συμπτώσεις

Είναι προφανές ότι από πλευράς Υπουργείου η απόφαση απόρριψης της Αίτησης Θεραπείας (η από 2-11-2016 απόφαση Σκουρλέτη) είναι **οριστική**, αφού τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες και δόθηκε στην εταιρεία επαρκέστατος χρόνος για να επαναφέρει τη μελέτη της και να τεκμηριώσει (αν βέβαια μπορούσε) την εφαρμοσιμότητα της μεταλλουργικής μεθόδου ακαριαίας τήξης που εκείνη πρότεινε στα συμπυκνώματα Σκουριών και Ολυμπιάδας. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι **η έλλειψη επαρκούς τεκμηρίωσης της μεθόδου αυτής είχε επισημανθεί ήδη από το 2006** που κατατέθηκε το Επενδυτικό Σχέδιο της εταιρείας. Η δε έγκριση της ΚΥΑ ΕΠΟ το 2011 με τη μέθοδο ως είχε, και μάλιστα με αποκλεισμό χρήσης οποιασδήποτε άλλης, ανάγκασε την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου το 2012 να καθορίσει ρητά με ειδικό όρο τα περιεχόμενα της μελέτης μεταλλουργίας. Αυτά ουδέποτε υποβλήθηκαν από την εταιρεία και η 3ετής προθεσμία που της δόθηκε προς τούτο παρήλθε άπρακτη το 2015. Κατά σύμπτωση, ακριβώς μετά την υποβολή της μελέτης της μεταλλουργίας από μέρους της εταιρείας, χωρίς τα στοιχεία που είχε ζητήσει η αρμόδια υπηρεσία, άλλαξε η Κυβέρνηση της χώρας (Ιανουάριος 2015). Ακολούθησαν η από 28-4-2015 απόφαση επιστροφής της Τεχνικής Μελέτης (απόφαση Λαφαζάνη) και η από 19-8-2015 απόφαση Σκουρλέτη. Και οι δύο ανωτέρω ακυρώθηκαν από το ΣτΕ λόγω πλημμελούς αιτιολογίας, αλλά το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο ανέπεμψε την υπόθεση στη Διοίκηση για νέα νόμιμη κρίση. Σε συμμόρφωση με την τελευταία αυτή επιταγή του ΣτΕ η αρμόδια υπηρεσία επέστρεψε εκ νέου την Τεχνική Μελέτη και η απόφασή της αυτή επικυρώθηκε με την απόρριψη της Αίτησης Θεραπείας. **Πλέον η από 2-11-2016 απόφαση Σκουρλέτη ισχύει και θα συνεχίσει να ισχύει, εκτός και αν ακυρωθεί από το ΣτΕ.**

Στο σημείο αυτό **η μόνη νόμιμη και υποχρεωτική ενέργεια της Διοίκησης θα ήταν η ανάκληση της ΚΥΑ ΕΠΟ, των εγκρίσεων τεχνικών μελετών και του συνόλου των λοιπών αδειών και εγκρίσεων που εδράζονται σε αυτές.** Οι ενέργειες αυτές επιβάλλονται και από την απόφαση 1492/2013 του ΣτΕ κατά την οποία: *“η τυχόν εφαρμογή άλλης μεθόδου ή η ουσιώδης, ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τροποποίησή της, σε οποιοδήποτε στάδιο και αν ανακύψει η ανάγκη αυτή, θα πρέπει να στηρίζεται σε νέα έγκριση περιβαλλοντικών όρων, εκδοθείσα κατόπιν τηρήσεως εκ*

νέου της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδοτήσεως”. Συνακόλουθο της απόφασης αυτής θα έπρεπε να είναι και η **άμεση παύση της έκδοσης αδειών και για τα δυο υποέργα Σκουριών και Ολυμπιάδας** τα οποία, κατά την ΚΥΑ ΕΠΟ, παρέχουν τα συμπυκνώματα τροφοδοσίας της μεταλλουργικής μονάδας.

Κατά σύμπτωση (;!!) ακριβώς μια μέρα μετά την απόρριψη της Αίτησης Θεραπείας της εταιρείας, με τις προβλεπόμενες δυσμενείς όπως αναφέρθηκαν επιπτώσεις για την ίδια, ο Πάνος Σκουρλέτης που την υπέγραψε αντικαταστάθηκε από τον Γιώργο Σταθάκη. Πάλι κατά σύμπτωση (;!!), η απολύτως πρώτη υπογραφή του νέου Υπουργού ήταν η έγκριση εκκρεμούσας άδειας προς την Ελληνικός Χρυσός, η πρώτη μιας σειράς και άλλων τέτοιων εσπευσμένων αδειοδοτήσεων από τον ίδιο. Τρίτη σύμπτωση ήταν η συνάντηση στην Αθήνα του κ. Σταθάκη με τον κ. Ράιτ (τον τότε CEO της Eldorado Gold) στις 31-1-2017 και η διαρροή την ίδια κιόλας μέρα στα μέσα ενημέρωσης της πρόθεσης του Υπουργού να προσφύγει σε Δικαστική Διαιτησία με το ερώτημα (το ήδη απαντημένο θετικά από το ίδιο το υπουργείο του!!) αν η Ελληνικός Χρυσός παραβιάζει τη Σύμβαση σε ό,τι αφορά τη Μεταλλουργία.

Οι παραπάνω (ακατανόητες;) ενέργειες **αποδυναμώνουν, μέχρις αναιτιολόγητης ακύρωσης, την απόφαση Σκουρλέτη, δηλαδή την επίσημη εκφρασθείσα θέση του Δημοσίου για το θέμα της Μεταλλουργίας, δυσχεραίνουν τη στήριξη των θέσεων του Δημοσίου ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου και ακυρώνουν τη δυνατότητα του Δημοσίου να διεκδικήσει (όπως νόμιμα δικαιούται) εκείνο αποζημιώσεις από την εταιρεία που αποδεδειγμένα, με πράξη της Διοίκησης, έχει παραβιάσει τη Σύμβαση.** Επιπλέον, ενισχύουν τη χρηματιστηριακή θέση της εταιρείας και της δίνουν τη δυνατότητα να προχωρήσει τα έργα της δημιουργώντας στη Χαλκιδική τετελεσμένες και δύσκολα αναστρέψιμες καταστάσεις.

Το συμπέρασμα από όσα προαναφέρθηκαν είναι ότι η διαφορά μεταξύ της εταιρείας και του Δημοσίου που γεννήθηκε από την απόρριψη της Αίτησης Θεραπείας, έχοντας ακολουθήσει τη νόμιμη πορεία, **είχε παραπεμφθεί στο μόνο αρμόδιο όργανο που είναι το ΣτΕ.** Δεν υπήρχε κανένας λόγος να εγερθεί θέμα Διαιτησίας από τον κ. Σταθάκη, εκτός εάν πρόθεσή του ήταν η παροχή στην εταιρεία μιας **διεξόδου από το αδιέξοδο** στο οποίο είχε περιέλθει, εξ αιτίας της δικής της κακής διαχείρισης.

Επισημάνσεις για τη Διαιτησία

Όπως έχουν τα πράγματα, με προσωπική επιλογή του κ. Σταθάκη ένα Διαιτητικό Δικαστήριο καλείται να κρίνει “τελεσίδικα” **το αυτό ακριβώς θέμα που ήδη βρίσκεται στην κρίση του ΣτΕ:** την από 2-11-2016 απόφαση Σκουρλέτη και συνακόλουθα τη

Μεταλλουργία. Όμως, η Απόφαση Σκουρλέτη είναι μία διοικητική πράξη και δεν μπορεί να ακυρωθεί παρά μόνο με απόφαση του ΣτΕ και όχι της οποιασδήποτε Διαιτησίας. Με την απόφασή του περί Διαιτησίας ο κ. Σταθάκης **απεκδύει** το περιεχόμενο της απόφασης Σκουρλέτη από το νομικό μανδύα της ισχυρής διοικητικής πράξης και το θέτει στην κρίση ενός άλλου οργάνου (υποδεέστερου του ΣτΕ) που είναι το Διαιτητικό Δικαστήριο, χωρίς να υπάρχει εμφανής λόγος εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος εξ αυτού -το αντίθετο μάλιστα.

Συμβαίνει δηλαδή το εξής παράδοξο και πρωτοφανές: **Η εταιρεία προσφεύγει στο ΣτΕ για να ακυρώσει μian απόφαση Υπουργού και παράλληλα, για το ίδιο θέμα, ο διάδοχός του στο Υπουργείο αγνοεί την απόφαση του προκατόχου του και προσφεύγει στην κρίση ενός υποδεέστερου «ιδιωτικού» δικαστηρίου συμβιβασμών με απροσδιόριστο στόχο.** Αποφεύγοντας την καθαρή οδό ο κ. Σταθάκης οδηγεί την υπόθεση στις σκολιές και σκοτεινές διαδρομές μιας Διαιτησίας με απροσδιόριστο πλαίσιο λειτουργίας, επιλεγμένους δικαστές και επιλεγμένους πραγματογνώμονες και μάρτυρες, στην οποία κυρίαρχο ρόλο λόγω των οικονομικών της δυνατοτήτων θα έχει η εταιρεία. Είναι εύκολα κατανοητό ότι η διαδικασία της διαιτησίας είναι **με άνισους όρους και υπέρ της εταιρείας**, δημιουργώντας έτσι, αν μη τι άλλο, εύλογες απορίες για το κατά πόσο με αυτήν εξυπηρετείται πράγματι το Δημόσιο συμφέρον.

Η ταχυδακτυλουργική εξαφάνιση των αποφάσεων Σκουρλέτη

Η πρόθεση εξαφάνισης των αποφάσεων Σκουρλέτη είναι εμφανής στο δικόγραφο της Διαιτησίας: *“Η διαφορά που έχει προκύψει μεταξύ των μερών και φέρεται με την παρούσα ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου, σχετίζεται (σ.σ. πέραν της Σύμβασης Μεταβίβασης) και με σειρά άλλων εγγράφων όπως είναι κατά κύριο λόγο το Επενδυτικό Σχέδιο που υπέβαλε η καθής, η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου (ΜΠΕ), η υπουργική απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) του έργου, και οι αποφάσεις έγκρισης των τεχνικών μελετών του έργου και των προσαρτημάτων τους”.*

Δεν αναφέρονται ΚΑΘΟΛΟΥ οι δύο κρίσιμες για την υπόθεση αποφάσεις της Διοίκησης από 5-7-2016 και από 2-11-2016, με τις οποίες τεκμηριώνεται με αμάχητα επιχειρήματα η ανάγκη απόρριψης της μεταλλουργίας όπως εγκρίθηκε περιβαλλοντικά. Δίνεται η εντύπωση ότι η Τεχνική Μελέτη της μεταλλουργικής μονάδας δεν αξιολογήθηκε ποτέ από τις υπηρεσίες του ΥΠΕΝ σε συμμόρφωση με την 3191/2015 απόφαση ΣτΕ. Απουσιάζει η λεπτομερής τεχνική και νομική τεκμηρίωση των λόγων για τους οποίους η “καρδιά” της Σύμβασης, η Μεταλλουργία, **δεν μπορεί να**

αδειοδοτηθεί και οι σχετικοί όροι της Σύμβασης δεν τηρούνται. Ζητείται από το Διαιτητικό Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Τεχνική Μελέτη της μονάδας μεταλλουργίας, όπως υποβλήθηκε, αποτελεί “*ipso facto*” (αναπόφευκτη εκ των πραγμάτων) μονομερή τροποποίηση του Επενδυτικού Σχεδίου και παραβίαση της Σύμβασης, **χωρίς όμως να δίνεται στο Δικαστήριο η τεχνική βάση για να καταλήξει σε αυτήν την κρίση:** η τεχνική βάση που επαρκέστατα περιλαμβάνεται στις δύο προαναφερθείσες αποφάσεις της Διοίκησης. **Το ερώτημα που τίθεται στους διαιτητικούς δικαστές είναι τόσο αδύναμο τεχνικά που φαίνεται να είναι φτιαγμένο για να καταρρεύσει. Και όχι μόνο να καταρρεύσει, αλλά και να οδηγήσει στην απαλλαγή της εταιρείας από τη σημαντικότερη υποχρέωσή της την οποία, με δική της ευθύνη, δεν τήρησε.**

Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ το Δημόσιο πηγαίνει στη διαπραγμάτευση **έχοντας απεμπολήσει το ισχυρότερο όπλο του, τις δύο αποφάσεις Σκουρλέτη και την τεκμηρίωση που τις συνοδεύει,** η Ελληνικός Χρυσός κρατάει το δικό της διαπραγματευτικό χαρτί που είναι η προσφυγή στο ΣτΕ. Εκτιμούμε ότι η εταιρεία δεν θα αποσύρει την προσφυγή αυτή πριν από την έκδοση της Διαιτητικής Απόφασης, ακόμα και αν είναι προσυμφωνημένα θετικό για αυτήν το αποτέλεσμα. Πιθανότατα δεν θα την αποσύρει ούτε και μετά τη Διαιτητική Απόφαση, όποια κι αν είναι αυτή, διότι αυτό θα καθιστούσε την Απόφαση Σκουρλέτη οριστική και αμετάκλητη, με τα αρνητικά για την εταιρεία αποτελέσματα που αναφέραμε. Προκύπτει δε ότι **η Διαιτητική απόφαση θα είναι η “μόνιμη λύση” που επιθυμεί ο κ. Σταθάκης μόνο στην περίπτωση που είναι αρνητική για το Δημόσιο.** Διότι αν είναι αρνητική για την εταιρεία απομένει ακόμα ως ενδεχόμενο μια ανατροπή της στο μέλλον από μια αντίθετη, θετική για την εταιρεία απόφαση του ΣτΕ, η κρίση του οποίου σε κάθε περίπτωση υπερισχύει.

Από όλα τα ανωτέρω, προκύπτουν τα εξής σενάρια:

A. Απόφαση αρνητική (;) για την εταιρεία

Έχουν παραβιασθεί οι παρ. 3.2-3.5 του άρθρου 3 της Σύμβασης αφού η μέθοδος μεταλλουργίας που εγκρίθηκε περιβαλλοντικά το 2011 αποδείχθηκε τεχνικά μη εφαρμόσιμη και περιβαλλοντικά μη ασφαλής. Ακυρώνονται/ανακαλούνται η ΑΕΠΟ, οι εγκρίσεις Τεχνικών Μελετών και συνακόλουθα το σύνολο των συναρτώμενων με αυτές αδειών και εγκρίσεων. Τότε υπάρχουν τρεις δυνατότητες:

1. Η Εταιρεία υποχρεώνεται να υποβάλλει νέα ΜΠΕ και νέες Τεχνικές Μελέτες προσαρμοσμένες σε νέα μεταλλουργική μέθοδο για παραγωγή καθαρών μετάλλων - τουλάχιστον Χρυσού, Χαλκού και Αργύρου. Θα ακολουθήσει φυσικά εκ νέου η προβλεπόμενη διαδικασία Περιβαλλοντικής και Τεχνικής αδειοδότησης, όπως ορίζει και η απόφαση 1492/2013 του ΣτΕ. Όλα αυτά βέβαια με την προϋπόθεση της νέας διαβούλευσης με την κοινωνία, κατά την οποία πώς να προβλεφθεί ότι θα υπάρξει αποδοχή αυτής της επένδυσης χωρίς να επαναληφθεί η μεθόδευση της προώθησής της με ψέματα, απάτη και συνέργεια της Διοίκησης, όπως έγινε με την προηγηθείσα αδειοδότηση;

2. Το Ελληνικό Δημόσιο αναστρέφει τη Σύμβαση Μεταβίβασης κάνοντας χρήση του άρθρου 4 αυτής, και επαναφέρει στην ιδιοκτησία του το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των Μεταλλείων Κασσάνδρας. Παράλληλα απαιτεί αποζημιώσεις για τυχόν θετικές και αποθετικές ζημίες που υπέστη με υπαιτιότητα της Ελληνικός Χρυσός. Την περίπτωση αυτή, τη θετικότερη για το Δημόσιο συμφέρον μια και η Πολιτεία θα μπορεί να επανεξετάσει από μηδενική βάση τη συνολική αναπτυξιακή προοπτική της ανατολικής Χαλκιδικής, ενταγμένης ορθολογικότερα σε μια συνομολογημένη και επικαιροποιημένη εθνική στρατηγική ανάπτυξης, τη θεωρούμε παρόλα αυτά **μάλλον απίθανη**, επειδή με βάση όλα τα προαναφερθέντα δεν βλέπουμε από πουθενά να διαφαίνεται η απαραίτητη για την υιοθέτησή της πολιτική βούληση.

3. Ελληνικό Δημόσιο και εταιρεία συμφωνούν να αντικαταστήσουν μέρος (ή και το σύνολο) της Σύμβασης χωρίς η νέα Σύμβαση να απαιτεί κύρωση από τη Βουλή, κατά το άρθρο 8 του οποίου γίνεται σκοπίμως επίκληση στο κείμενο της Διαιτησίας. Τότε όλες οι αδειοδοτήσεις ΚΑΙ το Επενδυτικό σχέδιο μένουν ως καλώς εκδοθείσες ως έχουν, εφαρμόζονται μέχρι της παραγωγής συμπυκνωμάτων και τροποποιείται η Σύμβαση αφαιρώντας την μη πραγματοποιήσιμη Μεταλλουργία, με αντικατάσταση του σχετικού μέρους της. Η εταιρεία θα συνεχίσει να εξάγει τα πολύτιμα μέταλλα με τη μορφή χαμηλής αξίας ενδιάμεσων προϊόντων (συμπυκνωμάτων), με μηδενικό όφελος για το Ελληνικό Δημόσιο μέχρι τη συνολική εξάντληση των μεταλλευτικών αποθεμάτων.

Αυτό το, άκρως παράλογο για εμάς, σενάριο δεν αποκλείεται παρ' όλα αυτά να επικρατήσει. Είναι δε παράλογο επειδή αντιστρατεύεται όχι μόνο τις επανειλημμένες δηλώσεις του σημερινού Υπουργού και όλων των προκατόχων του περί της αναγκαιότητας της πλήρως καθετοποιημένης παραγωγής, αλλά και τις αποφάσεις του ΣτΕ και την ίδια τη Σύμβαση. Κατά την εγκεκριμένη ΜΠΕ της εταιρείας (σελ. 2.2-12), **“η στρατηγική παραγωγή καθαρών μετάλλων είναι εθνική επιδίωξη”**. Άλλωστε, μέσω της Διαιτησίας το Δημόσιο ζητά από το Διαιτητικό Δικαστήριο να αναγνωρίσει αφ' ενός

μεν ότι η πλήρης και ολοκληρωμένη κατασκευή εργοστασίου μεταλλουργίας και η παραγωγή καθαρών μετάλλων “εμπίπτουν στο **δικαιοπρακτικό θεμέλιο της Σύμβασης Μεταβίβασης**” και αφ' ετέρου ότι η παραγωγή οποιουδήποτε άλλου προϊόντος ως τελικού, πέραν των εμπορεύσιμων καθαρών μετάλλων χρυσού, χαλκού και αργύρου (π.χ. συμπυκνωμάτων), αποτελεί “*μονομερή τροποποίηση του επενδυτικού σχεδίου, ανεπίτρεπτη μεταβολή των συμφωνηθέντων, ευθεία και σαφή παράβαση των διατάξεων του άρθρου 3 της Σύμβασης, διατάραξη του δικαιοπρακτικού θεμελίου της και ματαίωση του αντικειμένου και του σκοπού της*”.

Από την παραγωγή καθαρών μετάλλων που είναι προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας το Δημόσιο προσδοκούσε σε βάθος χρόνου σημαντικά φορολογικά έσοδα - παρότι είναι αμφίβολο αν αυτά θα πραγματοποιούνταν ποτέ, λόγω της “**Ολλανδικής φορολογικής τεχνονγνωσίας**” δηλαδή των πρακτικών επιθετικής φοροαποφυγής της Eldorado Gold[4]. Αλλά για την περίπτωση που υπάρχει έστω και ως σκέψη στο ΥΠΕΝ να αντισταθμιστεί κατά κάποιον τρόπο η ζημία του Δημοσίου από τη μη υλοποίηση ή τη μερική υλοποίηση της μεταλλουργίας με αυξημένα royalties από την πώληση των συμπυκνωμάτων, θα πρέπει να τονιστεί ότι “στρατηγικός στόχος” και “εθνική επιδίωξη” σημαίνει κάτι πολύ πλατύτερο και βαθύτερο από τα απλά οικονομικά οφέλη. Η επιδίωξη ήταν η μεταλλουργία της Ελληνικός Χρυσός να λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά για την ανάπτυξη στο μέλλον μιας εγχώριας βιομηχανικής βάσης και θεωρούμε ότι χωρίς αυτόν τον μακροπρόθεσμο στόχο **δεν θα είχε γίνει σε καμία περίπτωση αποδεκτό** ένα επενδυτικό σχέδιο με τόσο μεγάλης κλίμακας αρνητικές επιπτώσεις.

Είναι φανερό ότι αυτό το τελευταίο σενάριο δεν είναι καθόλου αρνητικό για την εταιρεία, το αντίθετο μάλιστα.

B. Απόφαση θετική για την εταιρεία

Η περιβαλλοντική συμπεριφορά και η τεχνική εφαρμοσιμότητα της μεταλλουργικής μεθόδου της ακαριαίας τήξης εκφεύγει των αρμοδιοτήτων μιας Διαιτησίας κατά τον ΚΠΔ διότι είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Διοίκησης. Υπάρχει ήδη δε σε ισχύ μια απόφαση της καθ' ύλην αρμόδιας υπηρεσίας του Δημοσίου (ΥΠΕΝ), με την υπογραφή Υπουργού, **που τεκμηριώνει νομικά και τεχνικά ότι η συγκεκριμένη μεταλλουργία όπως εγκρίθηκε περιβαλλοντικά, δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθεί.**

Παρ' όλα αυτά οι Διαιτητές, με βεβαιότητα σχεδόν, θα επικαλεσθούν ότι χρειάζεται **τεχνική πραγματογνωμοσύνη** για το ζήτημα της εφαρμοσιμότητας της μεθόδου,

επίκληση εκ του περισσού βέβαια αφού είναι ένα ζήτημα ήδη κριθέν από τη Διοίκηση. Και ασφαλώς, εκτός από τους πραγματογνώμονες του Δημοσίου, θα προσέλθουν στη διαδικασία **“καταλλήλως επιλεγμένοι” από την εταιρεία πρόθυμοι πραγματογνώμονες** που θα υποστηρίξουν όλες τις θέσεις της, παραβλέποντας/ακυρώνοντας την ήδη εκφρασθείσα κρίση της Διοίκησης -η οποία εντέχνως δεν έχει τεθεί καν υπ'οψιν του Διαιτητικού Δικαστηρίου. Η ταχυδακτυλουργική εξαφάνιση των αποφάσεων Σκουρλέτη εξυπηρετεί σημαντικότερα την πλευρά της εταιρείας και σε αυτήν την περίπτωση: οι πραγματογνώμονες της πλευράς της εταιρείας, εξεταζόμενοι κατά μόνας, δεν θα έχουν καθόλου την υποχρέωση να αντιπαρατεθούν και αντικρούσουν τα πολλά και πολύ συγκεκριμένα επιχειρήματα που στις δύο αποφάσεις Σκουρλέτη (τις ως μη υφιστάμενες κατά τη διαδικασία) αποδεικνύουν τη μη εφαρμοσιμότητα της προταθείσας μεταλλουργικής μεθόδου. Απλά και με τη δέουσα επιστημονική σοβαρόφάνεια θα μπορούν να αποφανθούν περίπου ότι: *“κατά την επιστημονική μου άποψη/εκτίμηση η προταθείσα από την εταιρεία μεταλλουργική μέθοδος είναι τεχνικά εφαρμόσιμη και περιβαλλοντικά ασφαλής”*. Και να αποχωρήσουν αβρόχοις ποσί.

Ενδέχεται έτσι το Διαιτητικό Δικαστήριο να οδηγηθεί στην απόφαση ότι δεν υπάρχει παραβίαση των παρ. 3.2-3.5 της Σύμβασης. Ότι δηλαδή το Επενδυτικό Σχέδιο, ακριβώς όπως κατατέθηκε το 2006, είναι πλήρες και άρτιο και περιλαμβάνει μεταλλουργία χρυσού η οποία, ως έχει, είναι **τεχνικά εφαρμόσιμη και ασφαλής (παρά το ότι κατά την πλέον αρμόδια τεχνική υπηρεσία του Δημοσίου δεν είναι!!!)**. Ότι μια μονάδα μεταλλουργίας στην οποία θα πτητικοποιούνται ετησίως 20.000 τόνοι του τοξικότατου στοιχείου αρσενικού (ετήσιες ποσότητες που θα καταγραφούν ως παγκόσμιο ρεκόρ έκθεσης της δημόσιας υγείας σε κίνδυνο) μπορεί να λειτουργήσει με ασφάλεια στη Χαλκιδική. Ενώ παρόμοιας επικινδυνότητας μονάδα δεν λειτουργεί πουθενά στον κόσμο. Επίσης ότι όλες οι Τεχνικές Μελέτες και τα Προσαρτήματα, όπως ακριβώς έχουν κατατεθεί, έχουν εγκριθεί **ή θα εγκριθούν**, έτσι ώστε το συνολικό Επενδυτικό Σχέδιο *“όπως θα εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές θα θεωρείται παράρτημα της παρούσας και αναπόσπαστο μέρος της και θα δεσμεύει τα μέρη σύμφωνα με τους όρους της έγκρισης”* (παρ. 3.4).

Μία τέτοια θετική απόφαση οπωσδήποτε ισχυροποιεί τη θέση της εταιρείας στο ΣτΕ όπου έχει προσφύγει για την ακύρωση της απόφασης Σκουρλέτη, **αλλά δεν μπορεί να κάνει μια μη εφαρμόσιμη στην πραγματικότητα μέθοδο εφαρμόσιμη**. Έτσι, η μεταλλουργία μπορεί να εγκριθεί μεν αλλά θα στοιχειώσσει στα συρτάρια του ΥΠΕΝ και ο θεωρούμενος ως ο μακράν μεγαλύτερος Ορυκτός Πλούτος της χώρας, τα Μεταλλεία Κασσάνδρας, υπό μορφή συμπυκνωμάτων Χρυσού, Χαλκού, Αργύρου, Μολύβδου,

Ψευδαργύρου, θα εξάγονται από την Eldorado Gold με τη συνολική τους μεταλλική αξία να κατατίθεται στους λογαριασμούς της καθαρής και αφορολόγητη. Ενώ το Ελληνικό Δημόσιο (ειδικά δε η Χαλκιδική) θα πιστώνεται με δισεκατομμύρια τόννους επικίνδυνων αποβλήτων.

Συμπέρασμα:

Είτε με την πρώτη (αρνητική για την εταιρεία) είτε με τη δεύτερη (θετική για την εταιρεία) απόφαση της Διαιτησίας, το πιθανότερο είναι πως **η εταιρεία θα πετύχει το στόχο της που είναι να μη γίνει τελικά μεταλλουργία**. Η προσφυγή στη Διαιτησία δεν εξυπηρετεί στην πραγματικότητα κανέναν άλλον εκτός από την εταιρεία (και τους απανταχού υπαλλήλους της) που κατάφερε να κάνει το παιχνίδι: *“κορώνα κερδίζω, γράμματα χάνεις”*. Μοιάζει να είναι **η πρώτη περίπτωση Διαιτησίας στην οποία εκείνος που την προκαλεί έχει και σχεδόν όλες τις πιθανότητες να χάσει. Και δεν θα φταίνε βέβαια γι' αυτό κυρίως οι Διαιτητές της αλλά οι συγγραφείς του κειμένου της, γιατί το παιχνίδι φαίνεται να έχει συμφωνηθεί από τα αποδυτήρια, πριν τον διορισμό των πρώτων**.

Όλα τα παραπάνω συγκλίνουν στην υπόθεση ότι το όλο θέμα της Διαιτησίας δεν ήταν παρά μια **μεθόδευση του Υπουργού κ. Σταθάκη** που την εισηγήθηκε (ή του την εισηγήθηκαν) με στόχο να φαλκιδευθούν οι αποφάσεις Σκουρλέτη και να ενισχυθεί η θέση της εταιρείας έναντι του Δημοσίου στην εκκρεμούσα προσφυγή της ενώπιον του ΣτΕ. Το τελικό αποτέλεσμα που διαφαίνεται θα είναι να κατοχυρώσει η εταιρεία οριστικά την εκμετάλλευση του συνολικού ορυκτού πλούτου των Μεταλλείων Κασσάνδρας μέχρι πλήρους εξαντλήσεως του με τον πλέον ασύμφορο για το Ελληνικό Δημόσιο τρόπο. Με τρόπο δηλαδή εντελώς αντίθετο από τον διακηρυγμένο στρατηγικό στόχο της πλήρους καθετοποίησης με την παραγωγή καθαρών μετάλλων.

Με όσα αναλύσαμε, η Διαιτησία αναδεικνύεται σε **κολυμβήθρα του Σιλβάμ** για την Eldorado Gold. Επανερχόμαστε με αυτή στην επαναπαράδοση του συνόλου του μεταλλευτικού πλούτου των Μεταλλείων Κασσάνδρας στην Ελληνικός Χρυσός από τον κ. Σταθάκη αντί των Πάχτα - Τσοχατζόπουλου και σε επανέκδοση της ΑΕΠΟ από τον Γιώργο Σταθάκη αντί του Γιώργου Παπακωνσταντίνου. Η Μεταλλουργία, που προβλήθηκε από τους υποστηρικτές της «εμβληματικής επένδυσης» ως εθνική επιδίωξη, στρατηγικός στόχος και σταθερή εισροή μεγάλων εσόδων επί δεκαετίες στα Δημόσια ταμεία, είναι πολύ πιθανό μέσω της Διαιτησίας να μεταλλαχθεί σε άλλοθι (ή προπέτασμα καπνού) πίσω από το οποίο θα γίνεται η, υπέρ της Eldorado Gold αποκλειστικά, μεταφορά υπό μορφή συμπυκνωμάτων στο εξωτερικό του επίσης

προβληθέντος ως πολύ μεγάλου μεταλλευτικού πλούτου των Μεταλλείων Κασσάνδρας. Με τη Χαλκιδική να επιμετρά μόνο τους εκατοντάδες εκατομμυρία τόννους επικίνδυνων αποβλήτων και τη μετατροπή της συνολικής υδροφορίας της Β.Χαλκιδικής σε όξινη απορροή.

Η Διαιτησία πετάει στο καλάθι αχρήστων το κίνημα ενάντια στην εξόρυξη χρυσού που χαρακτηρίστηκε από τον Αλέξη Τσίπρα ως "εμβληματικό κίνημα". Δύο δικαστές, συν ο επιδιαιτητής, λειτουργούντες εκτός και αντί του ΣτΕ, συνεπικουρούμενοι, αν έτσι το θελήσουν ή το αποδεχτούν, από πρόθυμους πραγματογνώμονες της Eldorado Gold, μπορούν με μια γνωμάτευση να ακυρώσουν τους Αγώνες και τις Θυσίες των κατοίκων της Χαλκιδικής και των αλληλέγγυων από την Ελλάδα και το κόσμο.

Τη Διαιτησία θα διεξάγουν τρεις Ανώτατοι Δικαστές. Έχουν **πλήρη και σαφή γνώση** του γεγονότος ότι η Διαιτησία είναι μια ad hoc διαδικασία για να αποφευχθεί η καθαρή οδός του ΣτΕ που προβλέπεται ότι θα έχει αρνητικό για την εταιρεία αποτέλεσμα. Πώς θα προχωρήσουν οι διαιτητικοί Δικαστές στη διαδικασία; Με επικρεμάμενη την πιθανότητα η απόφαση του ΣτΕ να είναι διαφορετική από τη δική τους. Θα σπεύσουν να την προλάβουν - τηρώντας το τρίμηνο ή το εξάμηνο; Ή θα την περιμένουν για να αποφασίσουν σε συμφωνία με αυτήν; Ή θα τραινάρουν την υπόθεση επ' αόριστον, όπως φαίνεται να κάνει το ΣτΕ; Με την εταιρεία να συνεχίζει εν τω μεταξύ να απαιτεί και να παίρνει εκκρεμούσες αδειοδοτήσεις, να συνεχίζει να στέλνει τα χρυσοφόρα συμπυκνώματά της στο εξωτερικό και να κατοχυρώνει τα υπέρ αυτής τετελεσμένα στη Χαλκιδική. Και τι ακριβώς θα κάνουν οι δικαστές του ΣτΕ στο χρόνο που θα διεξάγεται η Διαιτησία, έχοντας οι ίδιοι σε εκκρεμότητα την προσφυγή της εταιρείας επί του ιδίου θέματος; Θα περιμένουν την εξέλιξη της Διαιτησίας πριν επιληφθούν αυτοί; Θα εκδώσουν τη δική τους απόφαση πριν την κατάληξη της Διαιτησίας, οπότε προς τι αυτή η τελευταία;

Επικοινωνούν κατά κάποιο τρόπο ΣτΕ και Διαιτητές ή κάνουν οι μεν πως δεν ξέρουν τους δε; Ο κ. Μενουδάκος ειδικότερα, πώς αισθάνεται αναλαμβάνοντας και κρίνοντας ως επιδιαιτητής ένα θέμα που πολύ καλά ξέρει, όπως ξέρουμε και όλοι εμείς, πως το έχουν στα χέρια τους προς εξέταση και οι χθεσinoί του συνάδελφοι στο ΣτΕ, υφιστάμενοί του δε τότε και των οποίων το σεβασμό οφείλει να διατηρήσει και μετά την αφυπηρέτησή του και την περιστασιακή, όπως τώρα, ανάληψη από μέρους του άλλων καθηκόντων, εκτός ΣτΕ;

Υπάρχει κάποιος να απαντήσει στα παραπάνω εύλογα ερωτήματα;

ΑΝΑΦΟΡΕΣ:

[1] Το δικόγραφο της Διαιτησίας που επιδόθηκε στην Ελληνικός Χρυσός:
<http://library.antigoldgr.org/2017/09/20/diaitisia-ellinikos-chrysos-to-plires-keimeno-skouries/>

[2] Διεύθυνση Μεταλλευτικών, Ενεργειακών και Βιομηχανικών Ορυκτών:
“Συμμόρφωση προς την υπ’ αριθ. 3191/2015 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Ε’) - Επιστροφή, κατά το άρθρο 102 ΚΜΛΕ, του υποβληθέντος με την υπ’ αριθ. πρωτ. 23506/22-12-2014 αίτηση της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ, Προσαρτήματος «ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΧΑΛΚΟΥ, ΧΡΥΣΟΥ ΚΑΙ ΘΕΙΚΟΥ ΟΞΕΟΣ ΜΑΝΤΕΜ ΛΑΚΚΟΥ»”, 5-7-2016 <https://diavgeia.gov.gr/doc/682%CE%9D4653%CE%A08-%CE%963%CE%A6?inline=true>

[3] Διεύθυνση Μεταλλευτικών, Ενεργειακών και Βιομηχανικών Ορυκτών: “Εξέταση της υπ’ αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ 182906/9-9-2016 «Αίτησης Θεραπείας της Ελληνικός Χρυσός, Ανώνυμης Εταιρείας Μεταλλείων και Βιομηχανίας Χρυσού, για την ανάκληση της υπ’ αριθ. ΔΜΕΒΟ/Α/Φ.10ΤΜ.6/180239/2659/5.7.2016 Απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας περί επιστροφής του Προσαρτήματος ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΧΑΛΚΟΥ, ΧΡΥΣΟΥ ΚΑΙ ΘΕΙΚΟΥ ΟΞΕΟΣ ΜΑΝΤΕΜ ΛΑΚΚΟΥ»”, 2-11-2016 <https://diavgeia.gov.gr/doc/7%CE%A4224653%CE%A08-40%CE%9B?inline=true>

[4] SOMO, “Fool’s Gold (Eldorado Gold): How Canadian mining company Eldorado Gold destroys the Greek environment and dodges tax through Dutch mailbox companies”, March 2015 <https://www.somo.nl/fools-gold-eldorado-gold/>